

**PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO MIESZKAŃCÓW
SZKLARSKIEJ PORĘBY**

NA LATA 2018 - 2023

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (DzU poz 458) ustanowiono Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, określający strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

Mając, na uwadze fakt, że do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty-w tym, w szczególności sprawy ochrony zdrowia, gminy zobowiązane są do tworzenia Gminnych Programów Ochrony Zdrowia Psychicznego. Aktualnie obowiązujący Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Mieszkańców Szklarskiej Poręby na lata 2012-2017 przyjęty Uchwałą Nr XXII/223/2012 Rady Miejskiej w Szklarskiej Porębie z dnia 29 marca 2012 roku utracił moc. Stąd też Zespół ds. monitoringu i aktualizacji przyjętych w gminie programów wsparcia powołany Zarządzeniem Burmistrza nr 0050.686.2017 z dnia 15 maja 2017 r zwany dalej Zespołem w składzie:

1. Elżbieta Pawłowska –Dyrektor MOPS, Przewodnicząca Zespołu,
2. Marlena Stach – Lewandowska- pracownik MOPS-Sekretarz Zespołu,
3. Justyna Mazurkiewicz- pracownik MOPS-Członek Zespołu,
4. Irena Puch- pracownik MOPS-Członek Zespołu,
5. Justyna Kozik-Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1-Członek Zespołu,
6. Tomasz Frąc-Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 5-Członek Zespołu,
7. Beata Szehidewicz- Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Mistrzostwa Sportowego w Szklarskiej Porębie-Członek Zespołu,
8. Maria Miształ –Dyrektor Przedszkola Samorządowego Nr 2-Członek Zespołu,
9. Agnieszka Swoboda-Członek MKRPA,
10. Agnieszka Gwóźdź-inspektor ds. kadr i oświaty, członek Zespołu
11. Jagoda Misiura-pracownik MOPS- Członek Zespołu

przystąpił do opracowania kolejnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Szklarskiej Poręby. Program ten zaplanowano do realizacji w latach 2018-2022.

W czasie prac Zespół opierał się na zadaniach wytyczonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022 (DzU 2017 poz 458) dla jednostek samorządu terytorialnego. Ustawodawca wyznaczył w nim jako cel główny: „Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb” oraz cel szczegółowy: „Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom”.

Zespół podejmując prace nad priorytetami lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego musiał wziąć pod uwagę poza podwalinami działań zawartymi w

narodowym programie wiele aspektów z zakresu ochrony zdrowia psychicznego z perspektywy gminy.

Z jednej strony była to świadomość, iż zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka a ochrona osób z zaburzeniami psychicznym należy do podstawowych zadań państwa, z drugiej zaś była to świadomość ograniczeń związanych z zakresem zadań statutowych jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego (poza jednostkami zajmującymi się stricte ochroną zdrowia) niedających zbyt wiele możliwości podejmowania działań w kierunku leczenia zaburzeń psychicznych, na terenie Szklarskiej Poręby.

Jedynie realizacja przez MOPS usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, jako zadanie zlecone przez administrację rządową jest namiastką samorządowej „instytucjonalnej” pomocy w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Rola MOPS-u czy jednostek edukacyjno-wychowawczych ogranicza się głównie do działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie zaburzeń psychicznych obejmującej również promowanie tolerancji dla osób z zaburzeniami psychicznymi funkcjonujących już w lokalnej społeczności. Najbardziej istotnym wyzwaniem jest budowanie w społeczeństwie właściwych postaw wobec osób z problemami psychicznymi.

W Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego podkreśla się, iż ograniczone możliwości samorządu nie mogą być usprawiedliwieniem bierności lokalnych władz wobec osób z zaburzeniami psychicznymi. Statystyki pokazują, wzrost liczby ludności kraju borykającej się z zaburzeniami psychicznymi różnego typu. Ich rozpiętość jest duża; począwszy od zaburzeń nastroju, w tym agorafobii, fobii społecznych, napadów paniki, poprzez zaburzenia nastroju, do których zalicza się depresję i manię oraz zaburzenia impulsywne tj. ADHD i zaburzenia opozycyjno-buntownicze, a kończąc na zaburzeniach psychicznych związanych z używaniem substancji zmieniających świadomość. Te ostatnie stanowią, wg. danych pozyskanych z Raportu z badań „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostępu do psychiatrycznej opieki zdrowotnej” największy, bo aż 12,8 % odsetek wszystkich uzależnień. Biorąc pod uwagę fakt, że aż 11,9 % to zaburzenia będące następstwem nadużywania alkoholu celowym jest skoordynowanie priorytetów programu z założeniami uchwalanego rokrocznie Miejskiego Programu Profilaktyki, Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii w Szklarskiej Porębie.

Zasoby instytucjonalne Szklarskiej Poręby zaangażowane w realizację Programu Ochrony zdrowia Psychicznego:

a. zabezpieczenie świadczeń zdrowotnych w obszarze opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w Szklarskiej Porębie

Świadczenia zdrowotne z zakresu terapii niestacjonarnej na podstawie rokrocznie zawieranej umowy realizowane są przez podmiot prywatny: Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnień „Radzimowice” Sp z o.o. Zakres świadczeń medycznych obejmuje porady diagnostyczne lekarskie; porady terapeutyczne oraz sesje terapii indywidualnej prowadzone przez specjalistów terapii uzależnień.

b. instytucje pomocy społecznej działające na terenie Szklarskiej Poręby

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
w ramach Ośrodka Pomocy realizują swoje zadania
  - ✓ placówki wsparcia dziennego- Świetlica „Plus” i Świetlica Cegielka
  - ✓ Klub Integracji Społecznej,
ponadto
  - ✓ realizowane są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi
  - ✓ powołane jest poradnictwo specjalistyczne w ramach Punktu Konsultacyjnego
2. Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie Caritas
3. Sudecki Dom Seniora „Słoneczna Polana”-podmiot prywatny

c. instytucje oświaty i wychowania działające na terenie Szklarskiej Poręby

1. Samorządowy Integracyjny Żłobek „Magiczny Świat Maluchów”
2. Przedszkole Samorządowe nr 2
3. Niepubliczny Punkt Przedszkolny Balonik-podmiot prywatny
4. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki
5. Szkoła Podstawowa nr 5 im. Włastimila Hofmana
6. Zespół Szkół Ogólnokształcących i Mistrzostwa Sportowego im. J. I. Sztudyngera
7. Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
8. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy

d. organizacje pozarządowe działające w zakresie pomocy osobom z chorobami i zaburzeniami psychicznymi, na rzecz osób z problemami uzależnień

1. Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Świąteczko”,
2. Grupa wsparcia Anonimowych Alkoholików
3. Kluby Abstynenta

e. organizacje i instytucje wspierające działania i działające na rzecz seniorów

1. Uniwersytet Trzeciego Wieku
2. Związek Emerytów i Rencistów i Inwalidów
3. Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
4. Polski Komitet Pomocy Społecznej
5. Stowarzyszenie Senior +60,

Mając powyższe na względzie, Zespół przygotował ankietę skierowaną do ekspertów realizujących zadania w obszarze oświaty, pomocy i zabezpieczenia społecznego. W wyniku badania Zespół zamierzał określić rodzaj i skalę zaburzeń psychicznych obserwowanych w bieżącej pracy ekspertów, zbadać wiedzę społeczności na temat kwestii związanych z zaburzeniami psychicznymi, by na tej podstawie planować i budować cele, zadania oraz wskaźniki programu dla Szklarskiej Poręby.

Na zaproszenie do badania odpowiedziało 51 pracowników oświaty, jednostek samorządu terytorialnego i jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, w tym 35 kobiet oraz 16 mężczyzn.

Na podstawie zebranych odpowiedzi stwierdzić należy, że specjaliści w swojej codziennej pracy spotykają się z osobami z zaburzeniami psychicznymi, z tego ponad 19% badanych potwierdza, że kontakt ten jest częsty.

Ankietowani najczęściej wskazują, iż kontaktują się z osobami z zaburzeniami impulsywnymi, nastroju i nerwicowymi, co przedstawiono w poniższej tabeli 1.

Tabela 1.
N=122

NAJCZĘŚCIEJ SPOTYKANE RODZAJE ZABURZEŃ W PRACY ZAWODOWEJ RESPONDENTÓW			
	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM
Zaburzenia nerwicowe	13	7	20
Zaburzenia nastroju	14	9	23
Zaburzenia impulsywne	28	13	41

Zaburzenia związane z używaniem substancji	11	7	18
Zaburzenia związane z wiekiem podeszłym	4	2	6
Próby samobójcze i samobójstwa	9	5	14

Źródło: badanie własne

26 respondentów uznało jednocześnie, iż najczęściej z problemami natury psychicznej borykają się dzieci w wieku od 0-14 lat . 22 osoby zaznaczyły, że problemy te zauważa u osób między 14-18 rokiem życia. Zdaniem 20 badanych zaburzenia oraz choroby psychiczne występują najczęściej wśród osób między 18-29 rokiem życia. Powyższe dane przedstawia tabela 2.

Tabela 2.
N=95

GRUPY WIEKOWE KTÓRYCH DOTYCZĄ ZABURZENIA PSYCHICZNE W OPINII BADANYCH			
	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM
0-14	17	9	26
14-18	17	5	22
18-29	14	6	20
30-39	3	3	6
40-49	6	3	9
50-64	6	3	9
65-100	2	1	3

Źródło: badania własne

Odpowiadając na pytanie o okres życia, w którym należałoby podjąć działania profilaktyczne, specjaliści ze Szklarskiej Poręby są zdania, iż powinno mieć to miejsce już w wieku przedszkolnym (uznało tak 17 ankietowanych) i być kontynuowane na poziomie szkoły podstawowej (uznało tak 27 ankietowanych). Takie podejście wyraźnie wskazuje na konieczność wprowadzenia wczesnej profilaktyki, co umożliwi minimalizację działań profilaktyki wtórnej i działań interwencyjnych w obszarze ochrony zdrowia psychicznego.

Wczesna profilaktyka powinna korelować z większym niż obecnie poziomem wiedzy mieszkańców na temat zaburzeń psychicznych oraz na temat społecznego funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi. Powinna też być rozwijana równocześnie z pracą nad wzrostem poziomu wiedzy u specjalistów, którzy działania profilaktyczne podejmowali będą na terenie gminy w ramach obowiązków służbowych lub innej pracy zawodowej.

Aktualnie, niemal 63% badanych (32 osoby) uznało, że dostęp społeczeństwa do tej wiedzy jest niewystarczający. Jedynie około 31% respondentów (16 osób) uznało, że dostęp do tej wiedzy jest zadowalający. Zestawienie wyników obrazuje tabela 3.

Tabela 3.
N=51

POZIOM DOSTĘPU SPOŁECZNEŃSTWA DO WIEDZY NA TEMAT ZDROWIA PSYCHICZNEGO W OPIENII BADANYCH			
	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM
Zdecydowanie wystarczający	1	1	2
Raczej wystarczający	10	4	14
Raczej niewystarczający	15	6	21
Zdecydowanie niewystarczający	6	5	11
Nie wiem/nie mam zdania	3	0	3

Źródło: badanie własne

Ważnym, w kontekście formułowania kolejnego już Programu ochrony zdrowia psychicznego, był temat kontynuacji niektórych z kierunków działań, realizowanych w latach ubiegłych. I tak najwięcej badanych (w zagadnieniu wielokrotnego wyboru) uznało, że należy skoncentrować się w dalszym ciągu na działaniach związanych z profilaktyką zaburzeń związanych z używaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych – ponad 36% (32 osoby) oraz na działaniach w obszarze profilaktyki samobójstw i zachowań suicydalnych a także zaburzeń depresyjnych – niemal 33% (29 osób). Do tych obszarów oddziaływania będzie się zatem odnosiło część działań priorytetowych Programu.

Pozostałe działania priorytetowe będą odnosiły się do poszczególnych grup wiekowych: dzieci i młodzież, osoby w wieku produkcyjnym i osoby w wieku senioralnym, a działania w nich określone, wyznaczone zostały na podstawie obszarów, wskazanych przez ankietowanych, wyłonionych na podstawie pytania wielokrotnego wyboru.

Zadania uznane za najistotniejsze przedstawia tabela 4.

Tabela 4.

N=51

ZADANIA WSKAZYWANE ZA NAJISTOTNIEJSZE W OPINII BADANYCH			
	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM
Zapewnienie edukacji przedszkolnej dla dzieci oraz zachęcenie rodziców do traktowanie domu jako miejsca uczenia się poprzez zabawę, czytanie dzieciom oraz wspólne rodzinne posiłki oraz rozmowy	28	10	38
Prowadzenie ogólnych oraz profilowanych programów promocji zdrowia psychicznego w szkołach, obejmujących wczesne wykrywanie problemów emocjonalnych oraz zachowań agresywnych	25	10	35
Propagowanie idei uczenia się przez całe życie: poprawienie czytania liczenia oraz podstawowych umiejętności tych, którzy najbardziej tego potrzebują oraz są wykluczeni	18	6	24
Tworzenie zachęt dla pracodawców do zmniejszenia stresu psychospołecznego oraz związanego z pracą, wzmacnianie zdolności pracowników do radzenia sobie ze stresem oraz wprowadzanie prostych programów promujących w miejscu	19	7	26

pracy kulturę sprzyjającą dobrostanowi pracowników i ich rodzin			
Zachęcanie do optymalizacji organizacji oraz godzin pracy, aby pracownicy mogli żyć w równowadze pomiędzy pracą a życiem prywatnym	23	8	31
Promowanie zdrowych społeczności i sprzyjających zdrowiu miejsc do życia – promowanie zdrowego odżywiania się oraz aktywności fizycznej dla wszystkich grup wiekowych, a także zapewnienie bezpiecznych miejsc zabaw dla dzieci	20	8	28
Promowanie tworzenia i ochrony służących zdrowiu miejsc na świeżym powietrzu oraz częstego obcowania z naturą	19	8	27
Zapewnienie osobom w starszym wieku środowiska życia, które jest określane przez nich samych jako bezpieczne oraz wygodne, które umożliwia im uczestnictwo w życiu społeczności, mobilność oraz autonomię	11	5	16

Źródło: badanie własne

Mając na uwadze wnioski płynące z ankiet, oparte na wskazaniach ankietowanych Zespół opracował pięć priorytetowych kierunków oddziaływań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego dla mieszkańców Szklarskiej Poręby, wpisując w nie konkretne zadania i wskazując realizatorów tych zadań oraz przewidywane wskaźniki do ich realizacji.

**PRIORYTETOWE KIERUNKI ODDZIAŁYWAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
W SZKARSKIEJ PORĘBIE**

PRIORYTETY	ZADANIA WYNIKAJĄCE Z PRIORYTETÓW	REALIZATORZY ZADAŃ	PRZEWIDYWANE WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ
<p align="center">I</p> <p align="center">PRZECIWDZIAŁANIE ZABURZENIOM ZWIĄZANYM Z ZAKŁÓCENIEM CZYNNOŚCI PSYCHICZNYCH WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY</p>	<ol style="list-style-type: none"> realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych (profilaktyka przez zabawę i organizację czasu) w placówkach przedszkolnych, szkolnych, wsparcia dziennego oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, podejmowanie działań informacyjnych o możliwych dostępnych formach pomocy finansowej i usługowej dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych w czasie wolnym od zajęć przedszkolnych i szkolnych 	<ul style="list-style-type: none"> wszystkie placówki szkolne, placówki przedszkolne, placówki wsparcia dziennego, placówki opiekuńczo wychowawcze Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> liczba zrealizowanych programów liczba godzin programowych liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych (ulotki, informatory) kwota dofinansowania realizacji programów przez realizatorów
	<ol style="list-style-type: none"> podejmowanie działań edukacyjne i modelowanie zachowań ze strony specjalistów edukacja w zakresie radzenia sobie ze stresem, sytuacjami trudnymi i kryzysowymi, a także promowanie zdrowego stylu wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> pedagodzy i wychowawcy szkolni, przedszkolni i placówek opiekuńczo-wychowawczych wychowawcy placówek wsparcia dziennego pracownicy socjalni asystent rodziny Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna 	<ul style="list-style-type: none"> liczba porad indywidualnych liczba godzin spotkań indywidualnych liczba edukacyjnych spotkań grupowych liczba osób objętych indywidualną pracą socjalną w tym zakresie liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w tym zakresie
	<ol style="list-style-type: none"> edukacja i profilaktyka poprzez pracę socjalną w stosunku do rodzin z dziećmi i rodziców dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego 	<ul style="list-style-type: none"> Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym pracownicy socjalni, wychowawcy, Klub Integracji Społecznej (instruktor reintegracji zawodowej i społecznej) 	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną w tym zakresie liczba rodziców/opiekunów dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego, objętych pracą socjalną w tym zakresie

II	RZECIWDZIAŁANIE ZABURZENIOM ZWIĄZANYM Z ZAKŁÓCENIEM CZYNNOŚCI PSYCHICZNYCH OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	<ol style="list-style-type: none"> 1. edukacja mieszkańców i profilaktyka poprzez pracę socjalną 2. doradztwo zawodowe i społeczne ukierunkowane na profilaktykę ochronę zdrowia psychicznego pracowników 3. działania informacyjne o możliwych dostępnych formach pomocy finansowej i usługowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w wieku produkcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (pracownicy socjalni, asystent rodziny) • Klub Integracji Społecznej (instruktor reintegracji zawodowej i społecznej) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba osób w wieku produkcyjnym, objętych pracą socjalną w tym zakresie ○ liczba osób w wieku produkcyjnym, objętych asystą rodzinną ○ liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego i społecznego ○ liczba informatorów/ informacji/ogłoszeń i ulotek o dostępności pomocy
		<ol style="list-style-type: none"> 4. edukacja mieszkańców i profilaktyka poprzez uczestnictwo we wszystkich formach zajęć, promujących zdrowy styl życia skierowanych do osób w wieku produkcyjnym, 5. edukacja i modelowanie zachowań członków rodzin w wieku produkcyjnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • Uniwersytet Trzeciego Wieku (<45 r.ż) • Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Aktywności Lokalnej • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba słuchaczy UTW w wieku produkcyjnym ○ liczba osób w wieku produkcyjnym korzystająca z różnych form zajęć, promujących zdrowy styl życia
		<ol style="list-style-type: none"> 6. konsultacje w zakresie radzenia sobie ze stresem, sytuacjami trudnymi i kryzysowymi, a także promowanie zdrowego stylu życia i pracy w całej grupie wiekowej (produkcyjnej) 7. edukacja mieszkańców dotycząca świadomości społecznej na temat zaburzeń i chorób psychicznych, a także uprzedzeń i stereotypów 	<ul style="list-style-type: none"> • Punkt konsultacyjny • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (konsultacje dla rodziców) • pedagodzy szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej • Uniwersytet Trzeciego Wieku 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba konsultacji indywidualnych w tym zakresie ○ liczba osób korzystających z konsultacji ○ liczba, tematyka i formy zajęć prowadzonych w tym zakresie, ○ liczba osób biorących udział w tych zajęciach ○ liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych
		<ol style="list-style-type: none"> 8. superwizja skierowana do osób bezpośrednio związanych zawodowo ze świadczeniem pomocy na rzecz innych osób 9. przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu 10. promowanie wśród przedsiębiorców działań mających na celu zapewnienia właściwych psychospołecznych warunków pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • pracodawcy instytucji pomocowych i szkolnictwa • wszyscy pracodawcy z terenu miasta (sektora państwowego i prywatnego) • organizacje pozarządowe • jednostki samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba spotkań superwizyjnych zorganizowanych dla pracowników instytucji pomocowych i szkolnictwa ○ liczba pracowników korzystających z tego typu wsparcia ○ liczba współpracujących pracodawców ○ liczba programów ochronnych w zakładach pracy

III	PRZECIWDZIAŁANIE ZABURZENIOM ZWIĄZANYM Z ZAKŁÓCENIEM CZYNNOŚCI PSYCHICZNYCH OSÓB W WIEKU SENIORALNYM	<ol style="list-style-type: none"> 1. edukacja i profilaktyka poprzez pracę socjalną z osobami w wieku senioralnym 2. działania informacyjne o możliwych dostępnych formach pomocy finansowej, usługowej i instytucjonalnej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w wieku senioralnym 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej • Klub Integracji Społecznej • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba osób w wieku produkcyjnym, objętych pracą socjalną w tym zakresie ○ liczba informatorów/informacji/ogłoszeń i ulotek o dostępności pomocy
		<ol style="list-style-type: none"> 3. edukacja seniorów w zakresie radzenia sobie ze stresem, sytuacjami trudnymi i kryzysowymi, a także promowanie zdrowego stylu w senioralnej grupie wiekowej 4. edukacja mieszkańców dotycząca świadomości społecznej na temat zaburzeń i chorób psychicznych, a także uprzedzeń i stereotypów w stosunku do osób chorych i ich prawa do funkcjonowania w środowisku zamieszkania 	<ul style="list-style-type: none"> • Uniwersytet Trzeciego Wieku • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej • Punkt konsultacyjny • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba zajęć edukacyjnych i warsztatów w tym zakresie ○ liczba osób korzystających z zajęć i warsztatów ○ liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych o tematyce zaburzeń i chorób psychicznych a także utrwalonych stereotypów i uprzedzeń
		<ol style="list-style-type: none"> 5. wszechstronne wsparcie różnych form aktywności seniorów na terenie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Aktywności Lokalnej • Klub Integracji Społecznej • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej • Klub wolontariatu • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ilość inicjatyw i działań motywujących samoaktywność, skierowanych do seniorów ○ liczba przedsięwzięć podjętych z inicjatywy seniorów ○ kwota dofinansowania działalności senioralnej
		<ol style="list-style-type: none"> 6. inicjowanie i propagowanie różnych form aktywności fizycznej i intelektualnej, celem aktywnego spędzania czasu wolnego i prowadzenia zdrowego stylu życia osób w wieku senioralnym 7. propagowanie wiedzy dotyczącej społecznego funkcjonowania chorych psychicznie osób z zaburzeniami psychicznymi i chorych psychicznie w wieku senioralnym 8. edukacja w zakresie tolerancji 	<ul style="list-style-type: none"> • Uniwersytet Trzeciego Wieku (>60 r.ż) • Związek Emerytów i Rencistów • Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych • Polski Komitet Pomocy Społecznej • Senior +60, • Klub Integracji Społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> ○ kwota dofinansowania działalności senioralnej w ramach pożytku publicznego ○ ilość inicjatyw podjętych przez realizatorów zadań ○ liczba seniorów korzystających z różnych form wsparcia ○ liczba warsztatów, wykładów tematycznych i zajęć ukierunkowanych na przeciwdziałanie zaburzeniom psychicznym i czas ich trwania

IV

**WSPARCIE PSYCHOSPOŁECZNEGO FUNKCJONOWANIA
OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI I CZŁONKÓW ICH RODZIN**

<p>1. działalność informacyjno-edukacyjna z zakresu możliwości wsparcia w ramach pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pracy wolontariatu, działalności i dostępności placówek wsparcia dziennego</p> <p>2. kierowanie do instytucjonalnych form wsparcia w przypadku gdy usługi są niewystarczające</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Klub Wolontariatu • Świetlica Środowiskowa PLUS • Świetlica Środowiskowo-Terapeutyczna CEGIEŁKA 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba osób objęta wsparciem w tym zakresie ○ liczba osób korzystających z instytucjonalnych form wsparcia w związku z zaburzeniami psychicznymi ○ liczba osób objętych wsparciem wolontariatu w tym zakresie ○ liczba osób korzystających ze wsparcia finansowego w związku z niepełnosprawnością, spowodowaną zaburzeniami czynności psychicznych
<p>3. wszechstronne wsparcie aktywności mieszkańców miasta, wsparcie i edukacja członków rodzin z osobami z zaburzeniami psychicznymi</p> <p>4. edukacja mieszkańców w zakresie tolerancji i funkcjonowania osób chorych psychicznie w rodzinach i w środowisku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Aktywności Lokalnej • placówki oświatowe • placówki opiekuńczo-wychowawcze • Uniwersytet Trzeciego Wieku • Związek Emerytów i Rencistów • Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych • Polski Komitet Pomocy Społecznej • Senior +60, • Klub Integracji Społecznej • stowarzyszenia i kluby sportowe 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba wydarzeń społecznych promujących zdrowy styl życia ○ liczba akcji tematycznych, organizowanych w tym zakresie ○ liczba zajęć i spotkań edukacyjnych dotyczących tolerancji i funkcjonowania osób z zaburzeniami i chorych psychicznie w społeczeństwie ○ liczba zorganizowanych imprez okolicznościowych, przełamujących izolację społeczną ○ kwota dofinansowania działań w ramach pożytku publicznego
<p>5. wsparcie specjalistyczne i interwencja kryzysowa w stosunku do osób ze wszystkich grup wiekowych (psycholog, prawnik, terapeuta uzależnień, psychiatra, interwent)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Punkt konsultacyjny • Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia „Radzimowice” 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba interwencji kryzysowych prowadzonych w tym zakresie ○ liczba osób korzystających z długofalowego specjalistycznego wsparcia w tym zakresie ○ liczba osób objętych interwencją kryzysów
<p>6. usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dorosłych oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna • specjaliści w miejscu zamieszkania 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba rodzin korzystających z usług opiekuńczych ○ liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych ○ liczba osób korzystających SUO dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi ○ liczba przyznanych godzin pomocy usługowej

V	PRZECIWDZIAŁANIE TENDENCJOM SAMOBÓJCZYM I SAMOBÓJSTWOM WE WSZYSTKICH GRUPACH WIEKOWYCH	<p>1. edukacja społeczna w zakresie wiedzy na temat syndromu presuicydalnego i zachowań mu towarzyszących</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wszystkie placówki szkolne, • placówki przedszkolne, • placówki wsparcia dziennego, • domy pomocy społecznej, • MOPS, • placówki służby zdrowia, • Punkt konsultacyjny i zatrudnieni w nim specjaliści, • placówki opiekuńczo-wychowawcze (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, Dom Dziecka) • Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna • organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba plakatów tematycznych ○ liczba ulotek ○ liczba pogadanek tematycznych ○ liczba spotkań/godziny (warsztatów/szkoleń) ○ liczba innych wydarzeń tematycznych (spektakle, kampanie) ○ liczba porad indywidualnych
		<p>2. interwencja kryzysowa, celem przywrócenia motywacji do życia w przypadku usiłowanych samobójstw.</p> <p>3. oddziaływania postsuicydalne w stosunku do rodzin i osób najbliższych w przypadku samobójstw dokonanych</p> <p>4. długofalowe i wszechstronne wsparcie po usiłowanych samobójstwach celem wyeliminowania dalszych tendencji samobójczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • specjaliści Punktu konsultacyjnego (psycholog, interwent kryzysowy, terapeuta uzależnień) • psychiatra w ramach umowy z Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współzależnienia „Radzimowice” • specjaliści Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, • pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, • członkowie Zespołu interdyscyplinarnego • pedagodzy szkolni i pedagodzy Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego i Domu Dziecka • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> ○ liczba interwencji kryzysowych ○ liczba osób objętych interwencją kryzysową ○ liczba spotkań/wizyt indywidualnych ○ liczba osób objętych wsparciem indywidualnym w tym zakresie ○ liczba interwencji i pracy socjalnej udzielonej w tym zakresie ○ liczba spotkań dotyczących pedagogizacji rodziców w tym zakresie ○ liczba osób objętych pedagogizacją rodziców ○ liczba prób samobójczych – usiłowanych ○ liczba prób samobójczych dokonanych ○ liczba osób objętych długofalowym wsparciem

Zarządzanie programem, jego monitorowanie i finansowanie

1. Koordynacja

Funkcję koordynacyjną Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Mieszkańców Szklarskiej Poręby pełni Zespół ds. monitoringu i aktualizacji przyjętych w gminie programów wsparcia powołany Zarządzeniem Burmistrza nr 0050.686.2017 z dnia 15 maja 2017 r.

2. Realizacja

Realizatorami zadań określonych w niniejszym Programie są: jednostki samorządu terytorialnego w tym pomocy społecznej, oświaty i wychowania, jednostki publicznej i niepublicznej służby zdrowia, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe – działające na rzecz mieszkańców Szklarskiej Poręby.

3. Monitoring i ewaluacja

Realizatorzy zaangażowani w realizację poszczególnych działań monitorują potrzeby oraz zmiany ilościowo – jakościowe, które będą stanowiły podstawę do dokonywania zmian w poszczególnych programach.

4. Sprawozdawczość

Zgodnie z Narodowym Programem Ochrony zdrowia Psychicznego podmioty realizujące Program przesyłają ministrowi właściwemu do spraw zdrowia, w terminie do dnia 15 maja, roczne sprawozdania z wykonania zadań wynikających z Programu zrealizowanych w roku poprzednim. Sprawozdania zawierają odniesienie do stanu wyjściowego oraz wskaźników przedstawionych w załączniku do rozporządzenia

5. Źródła finansowania zadań Programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie będą:

1. środki własne miasta – uchwalane corocznie przez Radę Miejską Szklarskiej Poręby w ramach budżetu miasta,
2. środki własne realizatorów zadań,
3. środki pozyskane w ramach programów ministerialnych,
4. środki NFZ, w ramach zawartych kontraktów,
5. środki pozabudżetowe.